Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (četvrto vijeće)

20. ožujka 2019.*

„Državne potpore – Potpore koje je Španjolska dodijelila u korist nekoliko profesionalnih nogometnih klubova – Jamstvo – Odluka kojom su potpore proglašene nespojivima s unutarnjim tržištem – Prednost – Obveza obrazlaganja”

U predmetu T-766/16,

Hércules Club de Fútbol, SAD, sa sjedištem u Alicanteu (Španjolska), koji zastupaju S. Rating i Y. Martínez Mata, odvjetnici,

tužitelj,

kojeg podupire

Kraljevina Španjolska, koju su zastupali A. Gavela Llopis i M. J.

García-Valdecasas Dorrego, a zatim M. J. García-Valdecasas Dorrego, u svojstvu agenata,

intervenijent,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju G. Luengo, B. Stromsky i P. Němečková, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje Odluke Komisije (EU) 2017/365 od 4. srpnja 2016. o državnoj potpori SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) koju je provela Španjolska u korist Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD i Elche Club de Fútbol, SAD (SL 2017., L 55, str. 12.).

OPĆI SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: H. Kanninen (izvjestitelj), predsjednik, J. Schwarcz i L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín, suci,

tajnik: I. Dragan, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. rujna 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: španjolski

Presudu

Okolnosti spora

1 Tužitelj, Hércules Club de Fútbol, SAD, profesionalni je nogometni klub sa sjedištem u Alicanteu u autonomnoj zajednici Valencija (Španjolska).

2 Fundación Hércules de Alicante (u daljnjem tekstu: Fundación Hércules) neprofitna je organizacija čiji je predmet poslovanja povezan s tužiteljevim djelatnostima. U skladu sa statutima i propisima Fundacióna Hércules, članovi tužiteljeva Upravnog odbora zakoniti su članovi upravnog tijela Fundación Hércules.

3 Dana 26. srpnja 2010. Instituto Valenciano de Finanzas (u daljnjem tekstu: IVF), financijska institucija u okviru Generalitat Valenciana (vlada autonomne zajednice Valencija, Španjolska), izdao je Fundaciónu Hercules jamstvo za bankovni zajam u iznosu od 18 milijuna eura u banci Caja de Ahorros del Mediterráneo (u daljnjem tekstu: CAM), radi stjecanja određenih dionica koje je tužitelj izdao u vezi s povećanjem kapitala koje je odlučio provesti. Nakon povećanja kapitala, Fundación Hércules držao je 81,96 % tužiteljevih dionica.

4 Jamstvo je pokrilo 100 % iznosa glavnice zajma te kamate i troškove transakcije za koju su izdana jamstva. Zauzvrat, Fundación Hercules trebao je plaćati godišnju naknadu za jamstvo od 1 % u korist IVF-a. Osim toga, IVF je kao zalog, na ime protujamstva, primio tužiteljeve dionice koje je stekao Fundación Hercules. Privremeno, do zaloga dionica, predviđeno je da IVF dobije jamstvo vlasnika stadiona José Rico Pérez, Aligestión Integral, SA (u daljnjem tekstu: Aligestión), i zalog tužiteljevih dionica koje drži Aligestión. Trajanje zajma bilo je pet godina. Kamatna stopa zajma bila je jednaka fiksnoj stopi od 4 % u prvih 36 mjeseci i jednogodišnjoj stopi Euribor uvećanoj za 2 % marže tijekom sljedeća 24 mjeseca. Osim toga, primijenjena je i ulazna naknada za neiskorišteni dio od 0,5 %. Otplata zajma za koji je izdano jamstvo (glavnica i kamate) trebala se provesti prodajom tužiteljevih dionica koje je stekao Fundación Hercules.

5 Nakon što mu je IVF dodijelio državno jamstvo, Fundación Hercules nije otplatio zajam. Posljedično, 24. siječnja 2012., IVF, koji je trebao ispuniti svoje obveze kao jamac, otplatio je iznos od 18,4 milijuna eura CAM-u, zamijenio ga kao vjerovnik predmetnoga zajma i zatim pokrenuo sudski postupak protiv Fundacióna Hercules kako bi vratio spomenuti iznos.

6 Obaviješten o postojanju navodnih državnih potpora, koje je dodijelila vlada autonomne zajednice Valencija u obliku jamstava za bankovne zajmove u korist Valencia Club de Fútbol, SAD, tužitelja i Elche Club de Fútbol, SAD, Europska komisija pozvala je 8. travnja 2013. Kraljevinu Španjolsku da podnese očitovanja u vezi s tim informacijama. Potonja joj je odgovorila 27. svibnja i 3. lipnja 2013.

7 Dopisom od 18. prosinca 2013., Komisija je obavijestila Kraljevinu Španjolsku o svojoj odluci o pokretanju postupka predviđenog člankom 108. stavkom 2. UFEU-a. Španjolska je podnijela svoja očitovanja na odluku o pokretanju postupka dopisom od 10. veljače 2014.

8 Tijekom službenog istražnog postupka, Komisija je zaprimila primjedbe i informacije od Kraljevine Španjolske, IVF-a, Liga Nacional de Fútbol Profesional, Valencia Club de Fútbol i Fundación Valencia Club de Fútbol.

9 Odlukom (EU) 2017/365 od 4. srpnja 2016. o državnoj potpori SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) koju je provela Španjolska u korist Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD i Elche Club de Fútbol, SAD (SL 2017., L 55, str. 12.; u daljnjem tekstu: pobijana odluka) Komisija je, među ostalim, utvrdila da državno jamstvo koje je IVF 26. srpnja 2010. odobrio za bankovni zajam dodijeljen Fundaciónu Hercules za upis tužiteljevih dionica, u vezi s povećanjem kapitala koje je

odlučio provesti (u daljnjem tekstu: predmetna mjera), predstavlja potporu koja je nezakonita i nespojiva s unutarnjim tržištem, u iznosu od 6 143 000 eura (članak 1. pobijane odluke). Komisija je stoga naložila Kraljevini Španjolskoj da izvrši povrat navedene potpore od tužitelja (članak 2. pobijane odluke), te da povrat potpore „ima trenutačni učinak" (članak 3. pobijane odluke).

10 Komisija je u pobijanoj odluci, kao prvo, smatrala da predmetna mjera, koju je dodijelio IVF, koristi državna sredstva te se može pripisati Kraljevini Španjolskoj. Kao drugo, korisnik potpore je tužitelj, a ne Fundación Hercules, koji je djelovao kao financijski instrument, posebice uzimajući u obzir cilj mjere koja je trebala olakšati financiranje povećanja tužiteljeva kapitala. Međutim, tužiteljeva financijska situacija u trenutku dodjele predmetne mjere bila je ona poduzetnika u teškoćama u smislu točke 10. podtočke (a) i točke 11. Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama (SL 2004., C 244, str. 2.)(SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 121.; u daljnjem tekstu: Smjernice za sanaciju i restrukturiranje). S obzirom na kriterije utvrđene u Obavijesti Komisije o primjeni članaka [107.] i [108. UFEU-a] na državne potpore u obliku jamstava (SL 2008., C 155, str. 10.; u daljnjem tekstu: „Obavijest o jamstvima"), i s obzirom na tužiteljevu financijsku situaciju kao i uvjete državnog jamstva koje mu je dodijeljeno, Komisija je utvrdila postojanje neopravdane prednosti koja bi mogla narušiti tržišno natjecanje, ili prijeti da će ga narušiti, i utjecati na trgovinu među državama članicama. Nadalje, Komisija je u pobijanoj odluci kvantificirala element potpore navodno dodijeljene tužitelju na temelju referentne stope koja se primjenjuje u skladu s Obavijesti Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih i diskontnih stopa (SL 2008., C 14, str. 6.), u nedostatku moguće značajne usporedbe na temelju sličnih operacija provedenih na tržištu. Prilikom kvantifikacije sporne potpore, Komisija je smatrala da je vrijednost tužiteljevih dionica danih u zalog IVF-u na ime protujamstva, bila blizu nule. Naposljetku, Komisija je u pobijanoj odluci smatrala da sporna potpora nije bila spojiva s unutarnjim tržištem, posebno s obzirom na načela i uvjete utvrđene u Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju.

Postupak i zahtjevi stranaka

11 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 7. studenoga 2016. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak i od Općeg suda zahtijeva da:

– poništi pobijanu odluku;

– naloži Komisiji snošenje troškova.

12 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Općeg suda istog dana, tužitelj je podnio zahtjev za privremenu pravnu zaštitu radi suspenzije izvršenja članka 2. pobijane odluke u dijelu u kojem se njime nalaže povrat potpore.

13 Komisija je podnijela odgovor na tužbu tajništvu Općeg suda 20. siječnja 2017. i od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije tužbu kao neosnovanu;

– naloži tužitelju snošenje troškova.

14 Tužitelj je 7. ožujka 2017. podnio repliku tajništvu Općeg suda.

15 Odlukom od 29. ožujka 2017. predsjednik četvrtog vijeća Općeg suda odobrio je intervenciju Kraljevini Španjolskoj u potporu tužiteljevu zahtjevu.

16 Komisija je 19. travnja 2017. podnijela odgovor na repliku tajništvu Općeg suda.

17 Kraljevina Španjolska podnijela je 19. lipnja 2017. intervencijski podnesak tajništvu Općeg suda.

18 Kraljevina Španjolska od Općeg suda zahtijeva da:

– prihvati tužbu i poništi pobijanu odluku;

– naloži Komisiji snošenje troškova;

19 Komisija je podnijela 27. srpnja 2017. svoja očitovanja na intervencijski podnesak tajništvu Općeg suda.

20 Dopisom od 17. kolovoza 2017. tužitelj je naveo da želi da ga se sasluša na raspravi.

21 Rješenjem od 22. ožujka 2018., Hércules Club de Fútbol/Komisija (T-766/16 R, neobjavljeno, EU:T:2018:170), predsjednik Općeg suda odbio je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu i odredio da će se o troškovima odlučiti naknadno.

22 Dopisima tajništva Općeg suda od 13. srpnja 2018., Opći je sud postavio pisana pitanja svim strankama, na temelju mjera upravljanja postupkom predviđenim u članku 89. svojeg Poslovnika.

23 Izlaganja stranaka i njihovi odgovori na pitanja koja je postavio Opći sud saslušani su na raspravi 14. rujna 2018.

24 Rješenjem od 22. studenoga 2018., Hércules Club de Fútbol/Komisija (C-334/18 P (R), EU:C:2018:952), sudac postupka privremene pravne zaštite ukinuo je rješenje od 22. ožujka 2018., Hércules Club de Fútbol/Komisija (T-766/16 R, neobjavljeno, EU:T:2018:170) i vratio predmet Općem sudu. Dana 28. studenoga 2018. predsjednik Općeg suda donio je rješenje na temelju članka 157. stavka 2. Poslovnika, u skladu s kojim je naložio suspenziju izvršenja pobijane odluke u dijelu u kojem se ona odnosi na tužitelja, do datuma rješenja kojim se završava postupak privremene pravne zaštite.

Pravo

Zahtjev za određivanje mjera upravljanja postupkom

25 U okviru tužbe, tužitelj je od Općeg suda zatražio da donese mjeru upravljanja postupkom, kako bi imao pristup određenim elementima iz spisa upravnog postupka koji je doveo do pobijane odluke.

26 Prema tužiteljevu mišljenju, pristup svoj komunikaciji koju su španjolska upravna tijela, nacionalna i regionalna, imala s Komisijom tijekom upravnog postupka – pod uvjetom da se ne odnose posebno na Valencia Club de Fútbol ili Elche Club de Fútbol – nužan je kako bi on mogao u potpunosti ostvariti svoja prava obrane i ispraviti diskriminirajuće postupanje navedenih tijela čijom je bio žrtvom. Iz sadržaja pobijane odluke uostalom proizlazi da se ona temelji na netočnim tvrdnjama španjolskih tijela, ili njihovu pogrešnom tumačenju, što povećava legitimnost njegova zahtjeva. Prihvaćanje zahtjeva za određivanje mjere upravljanja postupkom jedini je način za tužitelja da dopuni svoje tužbene razloge i argumente u odgovarajućem trenutku postupka, uz napomenu da je morao podnijeti ovu tužbu za poništenje i zahtjev za suspenziju izvršenja bez mogućnosti pristupa argumentima španjolskih tijela iznesenim tijekom upravnog postupka.

27 U skladu s člankom 88. stavkom 1. Poslovnika, mjere upravljanja postupkom mogu se odrediti u bilo kojem stadiju postupka, po službenoj dužnosti ili na zahtjev glavne stranke. Te mjere imaju za cilj, u skladu s člankom 89. tog poslovnika, osigurati pripremu predmetâ za raspravu, odvijanje postupaka i

rješavanje sporova u najboljim mogućim uvjetima. One se mogu, među ostalim, sastojati od zahtjeva da stranke podnesu sve dokazne elemente u vezi s predmetom (članak 89. stavak 3. točka (d) Poslovnika).

28 Također treba podsjetiti da je na Općem sudu da ocijeni korisnost mjera upravljanja postupkom koje je zahtijevala jedna od glavnih stranaka (vidjeti u tom smislu presudu od 6. srpnja 1999., Séché/Komisija, T-112/96 i T-115/96, EU:T:1999:134, t. 284.).

29 Kako bi se Općem sudu omogućilo da utvrdi je li za neometano odvijanje postupka potrebno zatražiti podnošenje određenih dokumenata, stranka koja to zatraži mora odrediti zatražene dokumente i Općem sudu dostaviti barem minimum elemenata koji dokazuju da su ti dokumenti potrebni u svrhu postupka (presuda od 17. prosinca 1998., Baustahlgewebe/Komisija, C-185/95 P, EU:C:1998:608, t. 93.; vidjeti također presudu od 16. listopada 2013., TF1/Komisija, T-275/11, neobjavljenu, EU:T:2013:535, t. 117. i navedenu sudsku praksu). Stoga tužitelj mora posebno navesti precizne i relevantne indicije koje bi mogle objasniti zašto dotični dokumenti mogu biti važni za rješenje spora (vidjeti u tom smislu presudu od 20. srpnja 2016., Oikonomopoulos/Komisija, T-483/13, EU:T:2016:421, t. 253.).

30 U ovom slučaju, tužitelj se ograničio na isticanje općih razmatranja u vezi s činjenicom da bi trebalo iz navodnih pogrešaka u pobijanoj odluci zaključiti o postojanju pogrešaka u očitovanjima koje su podnijela tijela javne vlasti u upravnom postupku, ili barem o njihovu pogrešnom tumačenju. Time tužitelj nije dokazao na koji bi način traženi dokumenti bili od interesa za rješavanje spora.

31 Ovo se rješenje nameće tim više s obzirom na strukturu pobijane odluke i postupak koji je doveo do njezina donošenja. S jedne strane, iz pobijane odluke već je, u uvodnim izjavama 36. do 45., vidljiv sadržaj očitovanja Kraljevine Španjolske, IVF-a i vlade autonomne zajednice Valencije, čije podnošenje zahtijeva tužitelj. S druge strane, zainteresirane stranke, osim države članice odgovorne za dodjelu potpore, ne raspolažu, u okviru postupka nadzora državnih potpora, pravom na uvid u dokumente Komisijina upravnog spisa (presuda od 29. lipnja 2010., Komisija/Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, t. 58.).

32 Osim toga, u nedostatku dokaza interesa za mjeru upravljanja postupkom zatražene u svrhu rješavanja spora, tužitelj se ne može pozvati na povredu svojih prava obrane koja proizlazi iz nedostatka pristupa predmetnim dokumentima (vidjeti po analogiji presudu od 11. prosinca 2014., van der Aat i dr./Komisija, T-304/13 P, EU:T:2014:1055, t. 61.).

33 Konačno, okolnost da je vlada autonomne zajednice Valencije odbila tužitelju dostaviti navedene dokumente – iako je , prema njezinu mišljenju, Valencia Club de Fútbol s njima već bio upoznat – nije relevantna za odlučivanje o ovom zahtjevu za donošenje mjere upravljanja postupkom. Naime, navodna diskriminacija ne dovodi u pitanje nepostojanje interesa za ishod postupka o podnošenju predmetnih dokumenata.

34 Slijedom toga, valja odbiti zahtjev za donošenje mjera upravljanja postupkom.

Meritum

35 U prilog svojoj tužbi tužitelj ističe tri tužbena razloga, koji se svi temelje na povredi članka 107. stavka 1. UFEU-a, prvi s obzirom na to da je Komisija pogrešno utvrdila postojanje prednosti koja proizlazi iz predmetne mjere, drugi, istaknut podredno, na tome da je Komisija pogrešno utvrdila da je navedena mjera narušila tržišno natjecanje i utjecala na trgovinu među državama članicama i, treći, također istaknut podredno, zbog pogreške u procjeni iznosa dodijeljene potpore.

Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na pogrešci u utvrđivanju prednosti

36 Tužitelj, kojeg podupire Kraljevina Španjolska, izlaže prvi tužbeni razlog u dva dijela, koja valja ispitati uzastopno.

– *Prvi dio prvog tužbenog razloga, koji se odnosi na pogrešnu kvalifikaciju poduzetnika u teškoćama*

37 Tužitelj tvrdi da nije bio poduzetnik u teškoćama na dan dodjele spornog jamstva. Najprije, kriteriji iz točke 10. podtočke (a) Smjernica za sanaciju i restrukturiranje nisu bili primjenjivi na nogometnom tržištu. Jedina relevantna metoda, s obzirom na posebnosti nogometnog tržišta, je ona koju upotrebljavaju Unija europskih nogometnih saveza (UEFA) i Liga Nacional de Fútbol Profesional koja se sastoji od uspoređivanja računa kluba s prosjekom računa drugih klubova koji sudjeluju u natjecanjima u istoj državi članici. Međutim, tužitelj je bio u boljoj situaciji od prosjeka klubova iz prve i druge A lige španjolskog nogometnog prvenstva i, osim toga, u situaciji koja je usporediva s onom cjelokupnog europskog nogometa.

38 Osim toga, na dan dodjele spornog jamstva, ni nepodmireni iznos duga, ni omjer duga i kapitala nisu predstavljali, prema tužiteljevu mišljenju, relevantne financijske pokazatelje, uzimajući u obzir kapacitet zaduživanja klubova, koji je do danas ostao odvojen od financijske logike koja prevladava u većini drugih sektora, kao i ulaganja u klubove dioničara ili trećih osoba, a koji nisu bili ograničeni prije stupanja na snagu pravila koja se odnose na financijski *fair-play*. Naposljetku, Komisija je u svojoj financijskoj ocjeni tužitelja također trebala uzeti u obzir okolnost da je on bio, na dan dodjele spornog jamstva, kvalificiran za sljedeću sezonu u prvoj ligi španjolskog nogometnog prvenstva. Kraljevina Španjolska dodaje da u pobijanoj odluci postoji nedostatak u obrazloženju jer Komisija nije odgovorila na argumente iznesene tijekom upravnog postupka o jedinstvenosti gospodarskog modela nogometnih klubova.

39 Komisija osporava tužiteljeve argumente.

40 Valja podsjetiti da je u specifičnom području državnih potpora Komisija vezana okvirima i komunikacijama koje donosi, u mjeri u kojoj one ne odstupaju od odredbi Ugovora i u kojoj su ih države članice prihvatile. Posebice, ti tekstovi se ne mogu tumačiti u smislu kojim se smanjuje opseg člancima 107. UFEU-a i 108. UFEU-a ili u suprotnosti s ciljevima koji se njima žele postići (presuda od 11. rujna 2008., Njemačka i dr./Kronofrance, C-75/05 P i C-80/05 P, EU:C:2008:482, t. 61. i 65.).

41 U ovom slučaju, Komisija se u uvodnoj izjavi 78. pobijane odluke oslanjala na točku 10. podtočku (a) i točku 11. Smjernica za sanaciju i restrukturiranje kako bi kvalificirala tužitelja kao poduzetnika u teškoćama na dan usvajanja spornog jamstva.

42 Kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 71. i 85. pobijane odluke, prema Komisijinu mišljenju, ta kvalifikacija je relevantna, s jedne strane, kako bi se odredila tržišna cijena na temelju koje bi se mogla usporediti premija koja se odnosi na sporno jamstvo i, s druge strane, kako bi se ocijenilo jesu li ispunjeni uvjeti za isključenje postojanja državne potpore (točka 3.2. Obavijesti o jamstvima), kao što tvrdi Kraljevina Španjolska.

43 Kriteriji navedeni u točki 10. podtočki (a) i točki 11. Smjernica za sanaciju i restrukturiranje konkretno objašnjavaju opće razmatranje pojma izloženo u točki 9. tih smjernica, prema kojem je „poduzetnik u teškoćama ako nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima koja može pribaviti od svojih vlasnika/dioničara ili vjerovnika spriječiti gubitke, a koji bi, bez vanjske intervencije javnih vlasti, gotovo sigurno kratkoročno ili srednjoročno ugrozili njegov opstanak”.

44 Svojom argumentacijom tužitelj ne osporava da bi, u normalnim okolnostima, primjena navedenih točaka Smjernica za sanaciju i restrukturiranje trebala dovesti do njegove kvalifikacije kao poduzetnika u teškoćama. S druge strane, tužitelj osporava primjenjivost predmetnih kriterija u nogometnom sektoru za koji je karakteristična, u bitnom, veća sposobnost poduzeća za prikupljanja kapitala i duga, neovisno o njihovoj financijskoj situaciji, kao i veća nestabilnost njihovih prihoda i imovine, uglavnom povezanih s njihovim sportskim rezultatima.

45 Tu argumentaciju treba odbiti iz sljedećih razloga.

46 Kao prvo, rizik od nestabilnosti prihoda i vrijednosti imovine, koji je istaknuo tužitelj, okolnost je s kojom se poduzeća koja posluju na drugim tržištima koja nisu tržište profesionalnog nogometa također, i redovito, susreću.

47 Kao drugo, točna manifestacija ponašanja koja nisu u skladu s tržišnom logikom, poput djelatnosti pokroviteljstva, nije dovoljna da bi se dovela u pitanje gospodarska narav predmetne djelatnosti, koja je već priznata kao praksa profesionalnih nogometnih klubova (vidjeti u tom smislu presudu od 26. siječnja 2005., Piau/Komisija, T-193/02, EU:T:2005:22, t. 69.), ni referentni okvir koji predstavlja privatni subjekt u tržišnom gospodarstvu za potrebe analize postojanja prednosti. Kao što to ističe Komisija, postojanje predmetne mjere potvrđuje, osim toga, činjenicu da ta investicijska postupanja koja nisu u skladu s tržišnom logikom u nogometnom sektoru, pod pretpostavkom da budu utvrđena, nisu lišila tužitelja potrebe za državnim jamstvom za povećanje kapitala.

48 Kao treće, pojam poduzetnik u teškoćama, kako je definiran u točki 9. Smjernica o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje, objektivan je pojam koji se mora ocjenjivati samo s obzirom na konkretne pokazatelje financijske i ekonomske situacije predmetnog poduzetnika (presuda od 6. travnja 2017., Regione autonoma della Sardegna/Komisija, T-219/14, EU:T:2017:266, t. 184.). Međutim, tužitelj se uglavnom nadovezuje na općenite tvrdnje o sposobnosti nogometnih klubova za prikupljanje sredstava i za izdavanje zajmova, koje kao takve ne mogu oboriti zaključak do kojeg je došla Komisija u pobijanoj odluci na temelju tužiteljevih pojedinačnih financijskih podataka.

49 Kao četvrto, u mjeri u kojoj se tužitelj temelji na usporedbi svoje financijske situacije s prosjekom situacija drugih nogometnih klubova, prvenstveno španjolskih, a zatim europskih, valja istaknuti da takva usporedba također nije u skladu s načelima na koja se podsjeća u točki 48. ove presude, na kojima se temelji pojam poduzetnika u teškoćama u smislu Smjernica za sanaciju i restrukturiranje. Naime, taj komparativni pristup ne temelji se primarno na tužiteljevoj pojedinačnoj situaciji i dovodi, ako ga se slijedi, do izmicanja nadzoru državnih potpora mjera koje djeluju u sektorima koji propadaju, koji su deficitarni ili niske profitabilnosti.

50 U tom pogledu, valja odbiti kao neosnovan tužiteljev navod prema kojem je Komisija, propustivši upotrijebiti tu metodu usporedbe, povrijedila točku 97. i sljedeće svoje Obavijesti o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. UFEU-a (SL 2016., C 262, str. 1.). Naime, komparativna analiza o kojoj je riječ u toj obavijesti odnosi se na predmetne transakcije u odnosu na referentnu transakciju, a ne na korisnikovu financijsku situaciju.

51 Naposljetku, što se tiče okolnosti, koju osim toga navodi tužitelj, prema kojoj je bio, na dan izdavanja spornog jamstva, kvalificiran za sljedeću sezonu u prvoj ligi španjolskog nogometnog prvenstva, ona predstavlja neizvjesnu mogućnost razvoja na financijskom planu koja, u svakom slučaju, ne može sama po sebi dovesti u pitanje zaključak do kojeg je došla Komisija na temelju utvrđenja negativnog vlasničkog kapitala i sve većih tužiteljevih troškova.

52 S obzirom na prethodno navedeno, valja odbiti prvi dio tužbenog razloga.

53 Isto vrijedi i za nedostatak u obrazloženju koji je između ostalog navela Kraljevina Španjolska. S jedne strane, kao što je to navedeno u točkama 41. do 43. ove presude, Komisija je navela kriterije na temelju kojih je ocijenila tužiteljev status poduzetnika u teškoćama, istodobno navodeći, u uvodnoj izjavi 78. pobijane odluke, njihovu primjenu u ovom slučaju. S druge strane, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, Komisija nije bila dužna zauzeti stav o svim argumentima koje su pred njom iznijele zainteresirane osobe, nego je dovoljno iznijeti činjenice i pravna razmatranja koji su od suštinske važnosti za utemeljenost odluke (vidjeti presudu od 30. travnja 2014., Hagenmeyer i Hahn/Komisija, T-17/12, EU:T:2014:234, t. 173. i navedenu sudsku praksu). Međutim, kao što to proizlazi iz ispitivanja Općeg suda ovog dijela tužbenog razloga, Komisija je u pobijanoj odluci zaključila, a da pritom nije pogriješila i stoga, na temelju relevantnih činjeničnih i pravnih okolnosti, da je tužitelj u trenutku izdavanja spornog jamstva bio poduzetnik u teškoćama.

– Drugi dio prvog tužbenog razloga, koji se odnosi na pogrešnu ocjenu ponuđenih protujamstava

54 Tužitelj ističe da Komisija u pobijanoj odluci nije poštovala prirodu i opseg ponuđenih jamstava vraćanja zajma IVF-u u zamjenu za izdavanje spornog jamstva. Naime, protujamstvo koje je ponudio Aligestión, koje je bilo glavni tužiteljev dioničar, ne treba analizirati kao privremeno jamstvo već kao solidarno jamstvo, a koje je obvezivalo Aligestión jednako dugo kao i vladu autonomne zajednice Valencije, nadzorno tijelo zaklade Fundación Hércules i neizravnog korisnika solidarnog jamstva putem IVF-a, ne dopuštajući zalog tužiteljevih dionica u vlasništvu Fundacióna Hércules.

55 Međutim, s jedne strane, Aligestión je bio solventno društvo u čijem su vlasništvu bile nekretnine i koje je dobivalo postotak od tužiteljevih bruto prihoda, koji su trebali rasti ulaskom kluba u prvu ligu španjolskog nogometnog prvenstva. S druge strane, ovlast odobrenja zaloga na tužiteljevim dionicama u praksi je omogućavala vladi autonomne zajednice Valencije podrediti istek jamstva koje je Aligestión navodno privremeno dodijelio svojem prethodnom restrukturiranju tužiteljeva duga, kako bi se osigurala, za vladu autonomne zajednice Valencije, vrijednost založenih dionica.

56 Jamstvo koje je izdao IVF stoga je izvršeno u tržišnim uvjetima. Pritom je nevažno, prema tužiteljevu mišljenju, što nije poštovan kriterij gornje granice od 80 % zajma utvrđen u Obavijesti o jamstvima, jer se Komisija ne može samo zbog tog razloga izuzeti od analize usklađenosti spornog jamstva s tržišnim uvjetima, u kontekstu sektora sporta, koji je pod posebnom zaštitom na temelju članka 165. UFEU-a. U stadiju replike, tužitelj je dostavio sudsku odluku kojom se htjelo potvrditi da je IVF podnio jamstveni zahtjev Aligestiónu kao solidarno jamstvo, koje se nastavilo do danas.

57 Komisija odgovara da je karakterizacija koju je tužitelj dao o Aligestiónovu solidarnom jamstvu, osim što je u suprotnosti s odredbama o jamstvu i potvrdom koju su španjolska tijela dala tijekom upravnog postupka, također i teško pomirljiva s IVF-ovim izborom pokretanja postupka u pogledu Fundacióna Hércules, a ne Aligestióna, nakon povrata, koji je izvršio IVF, zajma uzetog od CAM-a. Osim toga, Komisija napominje da, ako je Aligestión zaista mogao izravno osigurati zajam, kao što to tvrdi tužitelj, onda dodjela IVF-ovih jamstava nema smisla. U svakom slučaju, Komisija smatra da činjenica da solidarno jamstvo Aligestióna u konačnici nije imalo „privremeni” karakter proizlazi iz činjenica nastalih nakon dodjele jamstva i koje, stoga, nisu relevantne za utvrđivanje postojanja prednosti.

58 Najprije i prije ispitivanja navodno pogrešnog karaktera ocjene koju je dala Komisija u pobijanoj odluci o protujamstvu koje je dao Aligestión, valja istaknuti da pobijana odluka ne sadržava nikakvu analizu utjecaja tog protujamstva na određivanje prednosti.

59 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, nedostatak obrazloženja ili nedovoljno obrazloženje bitna je povreda postupka u smislu članka 263. UFEU-a i predstavlja tužbeni razlog koji se odnosi na javni poredak koji može, čak i mora, istaknuti sud Europske unije po službenoj dužnosti (vidjeti presudu od 2. prosinca 2009., Komisija/Irska i dr., C-89/08 P, EU:C:2009:742, t. 34. i navedenu sudsku praksu).

60 S obzirom na navedeno, Opći sud ima obvezu odlučiti o postojanju moguće povrede obveze obrazlaganja i u tu svrhu saslušati stranke, kao što je to učinio u okviru mjera upravljanja postupkom od 13. srpnja 2018., i zatim na raspravi od 14. rujna 2018.

61 Treba podsjetiti na to da prema ustaljenoj sudskoj praksi, doseg obveze obrazlaganja ovisi o vrsti predmetnog akta i o kontekstu u kojem se donosi. Obrazloženje mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke institucije kako bi se, s jedne strane, zainteresiranim osobama omogućilo da se upoznaju s razlozima poduzimanja mjere kako bi mogle štititi svoja prava i provjeriti je li odluka osnovana i, s druge strane, kako bi se sudu Unije omogućilo provođenje nadzora zakonitosti. U obrazloženju nije potrebno podrobno navoditi sve činjenične i pravne okolnosti s obzirom na to da se pitanje ispunjava li obrazloženje akta zahtjeve iz članka 296. UFEU-a mora ocjenjivati ne samo u odnosu na svoju formulaciju, već i na svoj kontekst i na sva pravna pravila kojima se uređuje predmetno pravno područje (vidjeti presudu od 18. siječnja 2012., Djebel – SGPS/Komisija, T-422/07, neobjavljenu, EU:T:2012:11, t. 52. i navedenu sudsku praksu).

62 U ovom slučaju, pobijana odluka spominje samo jednom protujamstvo koje je dao Aligestión, prilikom opisa predmetne mjere, a da o tome kasnije više uopće ne govori. Pojašnjenja pobijane odluke u odnosu na određivanje postojanja potpore i njezinu kvantifikaciju također se ne pozivaju na spomenuto protujamstvo. Konkretno, iz uvodne izjave 93. pobijane odluke proizlazi da, prilikom ocjene u odnosu na tržišne uvjete, iznosa jamstvene premije koju je tražio IVF o okviru predmetne mjere, pobijana odluka spominje samo jedno osiguranje, zalog u korist IVF-a tužiteljevih dionica koje je upisao Fundación Hércules, isključujući sva druga osiguranja i, osobito, protujamstvo koje je ponudio Aligestión.

63 U odgovoru na pisano pitanje koje je o tome uputio Opći sud, Komisija ističe da bi trebalo zaključiti iz upućivanja na „privremeni” karakter predmetnog protujamstva, kao i iz izlaganja posljedica neplaćanja Fundacióna Hércules u uvodnoj izjavi 10. pobijane odluke, odnosno IVF-ova izbora da je zamijeni kao vjerovnik predmetnoga zajma i posljedično pokrenuo pravne postupke protiv zaklade Fundación Hércules, da protujamstvo koje je ponudio Aligestión nije bilo „stvarno” i, stoga ga nije bilo potrebno ispitivati.

64 To nepostojanje „stvarnog” karaktera potvrđeno je očitovanjima Kraljevine Španjolske tijekom upravnog postupka, koja je navela da „[je] IVF primio protujamstva za dotična jamstva, posebno zaloge u dionicama koje su stekle zaklade s pomoću zajmova za koje je izdano jamstvo” (uvodna izjava 38. pobijane odluke), kao i u okviru protujamstva koje je ponudio Aligestión, iz kojih proizlazi, prema mišljenju Komisije, da je ono dodijeljeno na ograničeno vremensko razdoblje i trebalo je završiti ispunjenjem niza uvjeta koji bi prema Komisijinu mišljenju trebali nastupiti u kratkom roku.

65 Stoga, svojom argumentacijom Komisija tvrdi, u biti, da nerelevantnost protujamstva koje je ponudio Aligestión za utvrđivanje postojanja prednosti proizlazi u dovoljnoj mjeri iz pobijane odluke, i opravdava činjenicu da ona ne sadržava posebna razmatranja u tom pogledu.

66 U tom pogledu, najprije valja istaknuti da činjenica, koju je istaknula Komisija pred Općim sudom, da su se uvjeti za prestanak obveze solidarnog jamstva Aligestióna morali ostvariti u kratkom roku, ne proizlazi iz pobijane odluke.

67 Nadalje, spominjanje činjenice, u uvodnoj izjavi 10. pobijane odluke, da je IVF vratio iznos duga Fundacióna Hércules i da ga je zatim ustupio banci vjerovniku navedene zaklade, ne pruža informacije o osiguranjima koja je aktivirao IVF te, u svakom slučaju, ne dopušta zaključak prema kojem je Komisija smatrala, na kraju upravnog postupka, da protujamstvo koje je ponudio Aligestión nije stvarno.

68 Konačno, sažetak očitovanja Kraljevine Španjolske naveden u uvodnoj izjavi 38. pobijane odluke također ne može pružiti informacije o Komisijinoj ocjeni relevantnosti protujamstva koje je ponudio Aligestión za utvrđivanje postojanja prednosti (vidjeti u tom smislu presudu od 24. siječnja 2013., Frucona Košice/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, t. 84.). Usto, valja primijetiti da, iako francuska verzija pobijane odluke, koju posebno spominje Komisija, upućuje na to da Kraljevina Španjolska isključivo misli na jamstvo u obliku zaloga na tužiteljevim dionicama i na ekvivalentna osiguranja uspostavljena u okviru drugih mjera predviđenih pobijanom odlukom, španjolska verzija te odluke, jedina autentična verzija, može se s druge strane tumačiti na način da znači da je Kraljevina Španjolska uzela u obzir postojanje drugih osiguranja.

69 Iz toga slijedi da se obrazloženje pobijane odluke, u pogledu protujamstva koje je ponudio Aligestión, ograničava na utvrđenje njegova privremenog karaktera, do zalaganja tužiteljevih dionica od strane Fundacióna Hércules. Ono ne pojašnjava opravdava li ta okolnost, sama po sebi, što nije uzeto u obzir protujamstvo za utvrđivanje postojanja potpore te njezina iznosa. Ono dodatno ne objašnjava zašto je to slučaj.

70 Međutim, iz točke 3.2. podtočke (d) i točke 4.2. Obavijesti o jamstvima proizlazi da su osiguranja koja su uspostavljena prilikom usvajanja jamstva ili zajma relevantan čimbenik za potrebe ocjene postojanja i razine potpore. Protujamstvo koje je ponudio Aligestión predstavlja, dakle, u načelu relevantan čimbenik. Osim toga, ništa u toj obavijesti ne dovodi do odbacivanja osiguranja kao nerelevantnog zbog toga što je ono tek „privremenog" karaktera.

71 Iz toga slijedi da bi, s obzirom na pravna pravila koja uređuju predmetnu materiju, odnosno članak 107. stavak 1. UFEU-a i Obavijesti o jamstvima, zainteresirane osobe, s jedne strane, i sud, s druge strane, mogli očekivati da će u pobijanoj odluci biti navedeno Komisijino obrazloženje o utjecaju protujamstva koje je ponudio Aligestión na utvrđenje postojanja potpore i, prema potrebi, njezina iznosa.

72 Osim toga, to je dio obrazloženja od ključne važnosti u kontekstu pobijane odluke, s obzirom na to da on zaključuje o vrijednosti „blizu nule" (uvodna izjava 93. pobijane odluke) jedinog ispitanog osiguranja te je razina osiguranja odobrenih IVF-u još važnija od toga da je rejting predmetnog poduzetnika, u ovom slučaju tužitelja, loš (kategorija CCC, vidjeti uvodnu izjavu 83. pobijane odluke).

73 Osim toga, trebalo bi napomenuti da pobijana odluka ne spominje rok do kojeg bi Fundación Hércules tužiteljeve dionice trebao dati u zalog IVF-u, istovremeno navodeći da je taj događaj onaj koji oslobađa Aligestión njegove obveze „privremenog" protujamstva IVF-u. Pobijana odluka stoga ne sadržava naznake koje omogućuju da se zaključi o trajanju primjene tog „privremenog" protujamstva i, slijedom toga, o vjerojatnosti može li ili ne biti na snazi u slučaju da se jamstvo koje je dodijelio IVF aktivira.

74 Stoga ne proizlazi ni izričito (vidi točku 67. ove presude) ni implicitno iz pobijane odluke da je protujamstvo koje je ponudio Aligestión bilo kratkog trajanja. Pod pretpostavkom, kao što se čini da to tvrdi Komisija, da navođenje trajanja protujamstva koje je ponudio Aligestión može predstavljati kontekstualni element koji može smanjiti opseg njegove obveze obrazlaganja, potrebno je utvrditi da se taj navod ne nalazi u pobijanoj odluci.

75 Iz toga slijedi da je Komisija morala obrazložiti u pobijanoj odluci kako je, gdje je to prikladno, uzela u obzir to protujamstvo.

76 S obzirom na prethodno navedeno, valja zaključiti da pobijana odluka nije dovoljno obrazložena.

77 S obzirom na taj nedostatak u obrazloženju, Opći sud nije u mogućnosti odlučiti o osnovanosti argumenata koje je tužitelj iznio u okviru drugog dijela svojeg prvog tužbenog razloga.

78 Stoga valja, a da nije potrebno ispitati ostatak tužbe, poništiti pobijanu odluku u dijelu u kojem se odnosi na tužitelja, zbog nedostatka u obrazloženju.

Troškovi

79 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da Komisija nije uspjela u postupku, treba joj se naložiti snošenje troškova sukladno tužiteljevu zahtjevu.

80 U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika, države članice i institucije koje su intervenirale u postupak snose svoje troškove. Stoga će Kraljevina Španjolska snositi vlastite troškove.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Poništava se Odluka Komisije (EU) 2017/365 od 4. srpnja 2016. o državnoj potpori SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) koju je provela Španjolska u korist Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD i Elche Club de Fútbol, SAD u dijelu u kojem se odnosi na Hércules Club de Fútbol, SAD.**

2. **Europska komisija snosit će vlastite troškove kao i troškove Hércules Club de Fútbol.**

3. **Kraljevina Španjolska snosit će vlastite troškove.**

Kanninen Schwarcz Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 20. ožujka 2019.

Potpisi